

Byrådets sak

Byrådets sak nr.: 18/2019
Vedtaksdato: 16.09.2019

Vår ref. (saksnr.): 201904434-5
Arkivkode: 100

OSLO KOMMUNES HØRINGSSVAR OM ENDRINGER I ALKOHOLLOVEN- VINMONOPOLETS ÅPNINGSTID OG SALG OG SKJENKING I SAMME LOKALE I TILKNYTNING TIL BRYGGERI

Sammendrag:

I høringsnotat fra Helse- og omsorgsdepartementet foreslås endringer i bestemmelsen om Vinmonopolets åpningstid og salg og skjenking i samme lokale i tilknytning til bryggeri. Høringsfrist er 13. september 2019.

I høringsnotatet foreslås lov- og forskriftsendringer som følger opp disse punktene:

- Flytte rammene for Vinmonopolets åpningstid på lørdager til klokken 10-16
- Gi kommunene myndighet til å gi salgs- og skjenkebevilling i samme lokale i tilknytning til bryggeri
- Tilgang til Folkeregisteret

Saksfremstilling:

I høringsnotat fra Helse- og omsorgsdepartementet foreslås endringer i bestemmelsen om Vinmonopolets åpningstid og salg og skjenking i samme lokale i tilknytning til bryggeri. Høringsfrist er 13. september 2019.

I høringsnotatet foreslås lov- og forskriftsendringer som følger opp disse punktene:

- Flytte rammene for Vinmonopolets åpningstid på lørdager til klokken 10-16
- Gi kommunene myndighet til å gi salgs- og skjenkebevilling i samme lokale i tilknytning til bryggeri
- Tilgang til Folkeregisteret

Saken har vært sendt Næringsetaten for faglige innspill.

1.1 Kommentarer til forslaget punkt 2 «Forskyvning av rammene for Vinmonopolets åpningstider på lørdager»

Det foreslås at rammene for Vinmonopolets åpningstid på lørdager flyttes slik at endringen i handlemønsteret i befolkningen gjenspeiles i disse rammene. Departementet foreslår en endring i alkh. § 3-4 første ledd som setter Vinmonopolets tillatte åpningstid på lørdager, samt dager før andre helligdager (unntatt dagen før Kristi Himmelfartsdag), fra klokken 10.00 til klokken 16.00.

Kommunen har ingen faglige innspill til dette forslaget, og slutter seg til departementets vurdering av at det kan være holdepunkter i samfunnsutviklingen som tilsier at dette er ønskelig.

2.1 Kommentarer til forslaget punkt 3 «Forenklet ordning for skjenking og salg av alkohol ved bryggerier mv.»

Departementet viser til at formålet med endringen er å åpne for at virksomheter som innehar tilvirkningsbevilling også skal få mulighet til å drive med både salg og skjenking i forbindelse med sin tilvirkningsvirksomhet. Det fremstår samtidig klart at det ikke er ment at dette skal være en stor liberalisering på feltet.

Kommunen synes det fremstår riktig at dersom virksomheten har tilgang på andre bygg eller andre eiendommer i nærheten av tilvirkningslokalet, vil hensynet bak lovendringen, å legge til rette for tilvirkere som har svært små lokaler, ikke slå til. Av hensyn til likebehandling med andre aktører som driver frittstående salgs- og/eller skjenkebevillinger er det fornuftig å presisere at det ikke vil være aktuelt å åpne for samlokalisering av salg og skjenking i slike tilfeller.

Til punkt 3.2.3

Departementet har lagt inn ordlyden "mindre lokale" i forslaget til lovtekst, men ber om høringsinstansenes syn på om en kvadratmeterbegrensning bør framgå direkte av loven eller om loven bør inneholde et skjønnsmessig begrep som "mindre lokale" eller "dersom det ikke er praktisk mulig å ha to separate lokaler", og/eller om det bør gis forskriftshjemmel slik at spørsmålet kan reguleres nærmere i forskrift.

For å kunne legge opp til at dette treffer riktig lokalt mener kommunen at det kan være fornuftig å ikke ha for detaljerte krav fastsatt i forskrifts form. Ordlyden «mindre lokale» gir i utgangspunktet en veiledning som treffer godt opp mot formålet. Dersom det samtidig fremgår tydelig at det er en forutsetning at de forskjellige virksomhetene ikke er mulig å skille grunnet plass, virker det som en reguleringen treffer det departementet søker å oppnå.

Til punkt 3.2.4

Departementet foreslår også at unntaket for samlokalisert salg og skjenking knyttes til salg av egenprodusert drikk. Dette innebærer at salgsretten kun vil omfatte drikk som er produsert i henhold til tilvirkningstillatelsen. Det er kommunens vurdering at dette fremstår som det mest formålstjenlige med tanke på at dette ikke skal være et vidtrekkende unntak.

Til punkt 3.2.5.1

Departementet mener i utgangspunktet at det ikke er behov for å avgrense mot skjenkebevillinger gitt for en enkelt bestemt anledning eller for en bestemt del av året, og ambulerende skjenkebevillinger, men imøteser høringsinstansenes syn på dette. Kommunen er enig i at det ikke er et behov for eksplisitt avgrensning, da det neppe vil finnes noen tilvirkningsbevilling som aktualiser dette unntaket.

Til punkt 3.2.6

Departementet anser at den viktigste tilpasningen det vil være behov for, er en bestemmelse som sikrer at solgt og skjenket drikk holdes fra hverandre, slik at blant annet de ulike tidsbestemmelsene og bestemmelsene for å konsumere drikk i og ta med drikk ut av lokalet, kan kontrolleres. Departementet foreslår et krav om forsegling av drikk som selges i henhold til salgsbevilling gitt for samme lokale som skjenkebevilling. Kommunen er enig i at det er viktig å

kunne skille mellom hva som er solgt drikk og hva som er skjenket drikk. Dette vil skape tydelighet både for bevillingshaver og kontrollmyndighet.

Departementet foreslår ikke konkrete eller detaljerte krav til hvordan forsegling skal skje. Synspunktene rundt dette tilsluttes av kommunen.

I forslaget til lovtekst er det foreslått en formulering om at forseglingen skal skje på salgstidspunktet og være intakt så lenge drikken befinner seg på salgs- og skjenkestedet. Det bes om høringsinstansenes syn på om det er behov for et slikt detaljnivå eller om dette vil kunne ivaretas i forskrift ved behov.

Dersom lovteksten har et slikt detaljnivå er det etter kommunens vurdering i alle fall veldig tydelig for bevillingshaver og kontrollmyndigheten hva som vil utgjøre et brudd. Selv om det er detaljert, er det ikke veldig omfattende og i denne sammenheng fremstår det som fornuftig med en slik angivelse i lovteksten.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om det vil være nødvendig å foreslå særlige krav knyttet til når utleveringen kan skje. Kommunen er enig i at det ikke er et tydelig behov for dette da øvrige bestemmelser ivaretar problemstillingen.

Til punkt 3.2.7

Kommunens syn på om dette bør innarbeides i prikktildelingssystemet er at det kan argumenteres for at det ikke er et prekært behov for å gjøre dette nå ved innføringen av endringen. Det vil etter kommunens syn være like hensiktsmessig å vente med dette. Kommunene kan følge opp overholdelsen av regelverket uten at denne sanksjonsmuligheten er på plass umiddelbart.

Til punkt 3.2.8

Det foreslås at vilkårene for at det skal kunne gis salgsbevilling for samme lokale som skjenkebevilling tas inn i ny § 3-1c i alkoholloven. Det fremstår etter kommunes vurdering som fornuftig.

3.1 Kommentarer til forslaget punkt 4 «Tilgang til opplysninger fra folkeregisteret ved oppgaver etter alkoholloven»

Oslo kommune slutter seg til forslaget til departementet om eksplisitt å innta en hjemmel i alkoholloven som gir kommunen adgang til å innhente taushetsbelagte opplysninger fra Folkeregisteret i sammenheng med behandling av saker etter loven. Oslo kommune benytter vandelskravet i alkoholloven § 1-7b aktivt for å bidra til å bekjempe økonomisk kriminalitet. I henhold til alkoholloven § 1-7b tredje avsnitt, kan kommunen i vurderingen av om en person har vesentlig innflytelse på virksomheten, også ta hensyn til personens nærstående sin innflytelse på virksomheten. Dette gjelder bl.a. ektefelle eller slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje. I henhold til ny folkeregisterlov § 9-1, jf. § 3-1, omfattes opplysninger i Folkeregisteret om personers foreldre, ektefelle og barn av taushetsplikten. Per i dag har ikke kommunen hjemmel til å få utlevert disse opplysningene fra Folkeregisteret, til tross for hjemmel til å behandle dem i forbindelse med saksbehandling etter alkoholloven.

Disse opplysningene er avgjørende for i visse tilfeller å kunne avdekke den reelle innflytelsen en person har over virksomheten som har bevilling. Dette gjør det mulig å hindre eventuelle forsøk på å innrette virksomheten slik at konkrete personer unndrar seg vandelskravet i alkoholloven § 1-7b. Opplysningene vil også til en viss grad kunne bidra til å avdekke eventuelle fiktive virksomhetsoverdragelser som igangsettes for å unndra seg fra alkohollovens sanksjonsmidler. Dette gjelder for eksempel vedtak om inndragning av bevilling. Etter ikrafttreddelsen av ny

folkeregisterlov ble tidligere tilganger til taushetsbelagte opplysninger i Folkeregisteret utfaset i Oslo kommunen. I behandlingen av saker etter alkoholloven har dette ført til at kommunen har mistet viktige opplysninger om familietilknytninger. Disse opplysningene er av stor viktighet og benyttes i mange tilfeller som en viktig kilde for å avdekke stråmenn. Noen tilfeller hvor det varsles om inndragning av bevillingen, blir det inngått avtale om virksomhetsoverdragelse. Ny eier kan fortsette på tidligere eiers bevilling, dersom vilkårene for videre drift er oppfylt. Opplysninger om familietilknytninger benyttes da for å se om ny eier har noen familiære tilknytninger til tidligere driver. Folkeregisteret er den eneste kilden som kan gi oss pålitelige opplysninger om disse tilknytningene. I kommunens arbeid for å sikre en seriøs bransje og for å være best mulig i stand til å hindre økonomisk kriminalitet er disse opplysningene fra Folkeregisteret svært viktige. Videre benyttes opplysninger om bostedskommune og historikken knyttet til bosted. Gjennom søknadsskjema hentes bostedshistorikk automatisk fra Folkeregisteret slik at kommunen får opplysninger om bostedskommuner i Norge. Ut fra de opplysningene som der blir gitt kan saksbehandler innhente opplysninger fra korrekt skatteoppkrever. Saksbehandler får imidlertid ikke opplysninger om eventuell innvandring og fra hvilket land vedkommende er innvandret. Opplysninger om innvandring benyttes som grunnlag for å innhente vandelsattester fra utlandet dersom vedkommende i løpet av de siste fire år er innvandret fra et land i Schengenområdet.

Vedtakskompetanse

Bystyret vedtok i møte 30.05.2001, sak 218, å delegere til byrådet å avgi høringsuttalelser på kommunens vegne. I byrådssak 1360/01 ble myndigheten til å avgi høringsuttalelser på kommunens vegne videredelegert til fagbyråden i «saker som ikke er av prinsipiell betydning». Endringene i alkoholloven er ikke av prinsipiell betydning.

Vedtak:

Byråden for næring og eierskap avgir på delegert fullmakt følgende *Oslo kommunes hørings svar til Helse- og omsorgsdepartementets høringsnotat 14.06.2019 om endringer i alkoholloven - Vinmonopolets åpningstid og salg og skjenking i samme lokale i tilknytning til bryggeri*. Oslo kommune støtter høringsutkastets forslag til lovendring og slutter seg til departementets vurdering av at det kan være holdepunkter i samfunnsutviklingen som tilsier at dette er ønskelig å utvide Vinmonopolets åpningstid fra 1500-1600 på lørdager, samt dager for andre helligdager (unntatt dagen før Kristi Himmelfartsdag).

Til punkt 3 Oslo kommunen støtter høringsutkastets forslag «Forenklet ordning for skjenking og salg av alkohol ved bryggerier mv.»

Av hensyn til likebehandling med andre aktører som driver frittstående salgs- og/eller skjenkebevillinger, er det fornuftig å presisere at det ikke vil være aktuelt å åpne for samlokalisering av salg og skjenking i slike tilfeller. Lovendringen vil gjelde for virksomheter som har svært små lokaler. Virksomheter som har tilgang på andre bygg eller andre eiendommer i nærheten av tilvirkningslokalet er ikke omhandlet i lovendringen.

Til punkt 3.2.3

For å kunne legge opp til at dette treffer riktig lokalt mener Oslo kommune at det kan være fornuftig å ikke ha for detaljerte krav fastsatt i forskrifts form. Ordlyden «mindre lokale» gir i utgangspunktet en veiledning som treffer godt opp mot formålet. Dersom det samtidig fremgår tydelig at det er en forutsetning at de forskjellige virksomhetene ikke er mulig å skille grunnet plass, virker det som en reguleringen treffer det departementet søker å oppnå.

Til punkt 3.2.4

Det er kommunens vurdering at dette fremstår som det mest formålstjenlige at unntaket for samlokalisert salg og skjenking knyttes til salg av egenprodusert drikk. Dette innebærer at salgsretten kun vil omfatte drikk som er produsert i henhold til tilvirkningstillatelsen. Dette ikke skal være et vidtrekkende unntak.

Til punkt 3.2.5.1

Oslo kommune er enig i at det ikke er et behov for eksplisitt avgrensning mot skjenkebevillinger gitt for en enkelt bestemt anledning eller for en bestemt del av året, og ambulerende skjenkebevillinger, da det neppe vil finnes noen tilvirkningsbevilling som aktualiser dette unntaket.

Til punkt 3.2.6

Oslo kommune er enig i at det er viktig å kunne skille mellom hva som er solgt drikk og hva som er skjenket drikk. Dette vil skape tydelighet både for bevillingshaver og kontrollmyndighet. Oslo kommune er enig i at det ikke er behov for konkrete eller detaljerte krav til hvordan forsegling skal skje. I forslaget til lovtekst er det foreslått en formulering om at forseglingen skal skje på salgstidspunktet og være intakt så lenge drikken befinner seg på salgs- og skjenkestedet. Dersom lovteksten har et slikt detaljnivå er det etter kommunens vurdering i alle fall veldig tydelig for bevillingshaver og kontrollmyndigheten hva som vil utgjøre et brudd. Selv om det er detaljert, er det ikke veldig omfattende og kommunes synspunkt er at det i denne sammenheng fremstår som fornuftig med en slik angivelse i lovteksten. Kommunen er enig i at det ikke er nødvendig å foreslå særlige krav knyttet til når utleveringen kan skje, da øvrige bestemmelser ivaretar problemstillingen.

Kommunens syn på om dette bør innarbeides i prikktildelingssystemet er at det kan argumenteres for at det ikke er et prekært behov for å gjøre dette nå ved innføringen av endringen. Det vil etter kommunens syn være hensiktsmessig å se hvor mange som vil benytte seg av endringen. Kommunene kan følge opp overholdelsen av regelverket uten at denne sanksjonsmuligheten er på plass umiddelbart.

Kommentarer til forslaget punkt 4 «Tilgang til opplysninger fra folkeregisteret ved oppgaver etter alkoholloven»

Tilgang til opplysninger fra folkeregisteret ved oppgaver etter alkoholloven er et viktig ledd for Oslo kommune å få hjemmel til. Kommunen har per i dag ikke hjemmel til å få utlevert disse opplysningene fra Folkeregisteret, til tross for at etaten har hjemmel til å behandle dem i forbindelse med saksbehandlingen etter alkoholloven. Disse opplysningene er avgjørende for i visse tilfeller å kunne avdekke den reelle innflytelsen en person har over virksomheten som har bevilling. Dette gjør det mulig å hindre eventuelle forsøk på å innrette virksomheten slik at konkrete personer unndrar seg vandelskravet i alkoholloven § 1-7b. Opplysningene vil også til en viss grad kunne bidra til å avdekke eventuelle fiktive virksomhetsoverdragelser som igangsettes for å unndra seg fra alkohollovens sanksjonsmidler.

Oslo kommune slutter seg til forslaget til departementet om eksplisitt å innta en hjemmel i alkoholloven som gir kommunen adgang til å innhente taushetsbelagte opplysninger fra Folkeregisteret, i sammenheng med behandling av saker etter loven. Oslo kommune benytter vandelskravet i alkoholloven § 1-7b aktivt for å bidra til å bekjempe økonomisk kriminalitet. I henhold til alkoholloven § 1-7b tredje avsnitt, kan kommunen i vurderingen av om en person har vesentlig innflytelse på virksomheten, også ta hensyn til personens nærstående sin innflytelse på

virksomheten. Dette gjelder bl.a. ektefelle eller slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje.

I henhold til ny folkeregisterlov § 9-1, jf. § 3-1, omfattes opplysninger i Folkeregisteret om personers foreldre, ektefelle og barn av taushetsplikten.

Dette gjelder for eksempel vedtak om inndragning av bevilling. Etter ikrafttreddelsen av ny folkeregisterlov ble tidligere tilganger til taushetsbelagte opplysninger i Folkeregisteret utfaset i Oslo kommunen. I behandlingen av saker etter alkoholloven har dette ført til at bevillingsmyndigheten har mistet viktige opplysninger om familietilknytninger. Disse opplysningene er av stor viktighet og benyttes i mange tilfeller som en viktig kilde for å avdekke stråmenn. Eksempelvis er det i noen tilfeller hvor det varsles om inndragning av bevillingen, blir det inngått avtale om virksomhetsoverdragelse slik at ny eier kan fortsette på tidligere eiers bevilling. Opplysninger om familietilknytninger benyttes da for å se om ny eier har noen familiære tilknytninger til tidligere driver. Folkeregisteret er den eneste kilden som kan gi oss pålitelige opplysninger om disse tilknytningene. I kommunens arbeid for å sikre en seriøs bransje og for å være best mulig i stand til å hindre økonomisk kriminalitet er disse opplysningene fra Folkeregisteret svært viktige. Videre benyttes opplysninger om bostedskommune og historikken knyttet til bosted.

I søknadsskjema hentes bostedshistorikk automatisk fra Folkeregisteret. Ut fra de opplysningene som der blir gitt kan saksbehandler innhente opplysninger fra korrekt skatteopprekker. Opplysninger om eventuell innvandring og fra hvilket land vedkommende er innvandret, er ikke tilgjengelig. Opplysninger om innvandring benyttes som grunnlag for å innhente vandelsattester fra utlandet, dersom vedkommende i løpet av de siste fire år er innvandret fra et land i Schengenområdet.

Byrådsavdeling for næring og eierskap

Marthe Scharning Lund